

PILLOT & PROCESMODEL

WMO LAAG INTENSIEVE DAGBESTEDING SENIOREN BURTHUIZEN ZUIDOOST

Pilot & Procesmodel

WMO laag intensieve dagbesteding
senioren BuurtHuizen Zuidoost

Inhoud

Voorwoord Pilot en procesmodel Laag Intensieve dagbesteding senioren	5
I Senioren in de buurthuizen	7
II Stedelijke (financiële) kaders basisvoorzieningen Amsterdam	11
III Verklaringen voor de trendgroei van senioren in de buurthuizen	15
IV Pilot laag intensieve dagbesteding	17
V Procesmodel - laag intensieve – Dagbesteding (PMD)	21
VI Financiële kaders en begroting overgangsmoedel 2018	27

Voorwoord

Groepsdagbesteding voor senioren in buurthuizen

De buurthuizen in Amsterdam Zuidoost maken onderdeel uit van Stichting Programabureau Amsterdam Zuidoost (PBAZO) en zijn sociale accommodaties binnen het beleid van de gemeente Amsterdam. De afgelopen jaren heeft PBAZO het aantal (groepen) senioren in haar gebouwen exponentieel zien toe nemen. In hoofdstuk I wordt de toegenomen 'verschijning' van groepen en individuele senioren met dagbesteding als hoofdactiviteit in de buurthuizen beschreven. In hoofdstuk II wordt het Amsterdamse (financiële) beleidskader met betrekking tot de basisvoorzieningen en de laag intensieve dagbesteding toegelicht.

Trendgroei senioren

De groei van de senioren in de buurthuizen heeft beleidsmatige en demografische oorzaken. In hoofdstuk III worden er verklaringen aangegeven die leiden tot de toename van senioren in de sociale accommodaties.

Pilot dagbesteding senioren een overdraagbaar model

De toename van de groepen senioren in haar gebouwen, vereiste een coördinatierol van PBAZO. PBAZO constateerde verenigde belangen bij de verschillende partners die een activiteit organiseerde voor senioren. Maart 2016 heeft PBAZO een bijeenkomst georganiseerd in buurthuis de Bonte Kraai die tot doel had om een samenwerkingsverband te regelen voor de betrokken partijen die zich met dagbesteding bezig hielden. In dit buurthuis waren de projecten voor senioren op dat moment het meest geconcentreerd. De uitkomst van het samenwerkingsverband was een projectteam van

zeven partners dat april 2016 bij stadsdeel Zuidoost een projectvoorstel ingediend heeft waarvan PBAZO in september 2016 de opdracht ontving. Aansluitend zijn twee pilots georganiseerd in de periode september 2016 tot en met augustus 2017.

In onderhavige notitie wordt kort het algemene proces van deze twee pilots dagbesteding senioren beschreven. Het eindresultaat van de twee pilots heeft eind 2017 geleid tot een overdraagbaar ProcesModel Dagbesteding (PMD) senioren Buurthuizen Zuidoost waarbij in het kader van overdraagbaarheid acht thema's uit 'Vernieuwing dagbesteding van Movisie, september 2015' zijn toegepast.

In hoofdstuk IV Pilot laag intensieve dagbesteding senioren wordt een beschrijving gegeven van de pilot in een buurthuis. Aansluitend wordt in hoofdstuk V het Procesmodel laag intensieve dagbesteding toegelicht en worden de acht thema's uitgewerkt van het Procesmodel Dagbesteding (PMD). De acht criteria zijn kort samengevat in 'Tabel 1. Acht criteria procesmodel laag intensieve dagbesteding senioren buurthuizen Zuidoost'.

Financiën

In hoofdstuk VI Financiële kaders en begroting overgangsmodel 2018, zijn vier tabellen opgenomen. Tabel F1. Financieel model laag intensieve dagbesteding senioren buurthuizen; Tabel F2. Financieel overzicht model laag intensieve dagbesteding senioren meerdere buurthuizen; Tabel F3. Incidenteel subsidie overgangsmodel 2018 laag intensieve dagbesteding twee buurthuizen en F4 Financiële tegemoetkoming meerkosten voor vervoer naar dagbesteding.

Specifieke editie pilot dagbesteding senioren buurthuis Bonte Kraai

In een aparte editie is het specifieke proces en de financiële verantwoording van de twee pilots opgenomen. Het ProcesModel Dagbesteding (PMD) ontleent haar bestaansrecht uit deze pilot. Deze versie is exclusief geschreven voor de gemeente, stadsdeel Zuidoost, de partners en PBAZO.

Senioren in de Buurthuizen

Toename van senioren in de buurthuizen

Zowel in 2015 als in 2016 woonden er in Zuidoost 8.941 senioren van 65 jaar en ouder. In 2015 brachten de senioren van 65+ in totaal 66.239 maal een bezoek aan een van de vijf gebouwen waar ze aan een activiteit deelnamen of gewoon gezellig langs kwamen voor ontmoeting met andere bewoners. Dit is ruim 7 keer een bezoek per senior.

In 2016 brachten de senioren van 65 jaar en ouder 90.947 keer een bezoek aan een van de buurthuizen. Dit is in een jaar tijd maar liefst een stijging van 37,3% (24.708) keer meer bezoeken. In 2016 brachten de senioren ruim 10 keer per persoon een bezoek aan de buurthuizen. De prognose is dat het aantal ouderen dat PBAZO in 2017 bezocht heeft, verder doorgroeit is. Te meer omdat PBAZO vanaf 2017 een zesde buurthuis in beheer heeft dat voornamelijk door senioren van 65+ bezocht wordt.

Van enkelvoudige activiteit naar dagbesteding

In de buurthuizen worden van oudsher gebruikelijke activiteiten georganiseerd voor senioren. Zoals bewegen voor ouderen, denksporten, creaclubs en informatiebijeenkomsten. De afgelopen jaren is er echter een nieuwe trend zichtbaar. Een van de snelst groeiende nieuwste activiteiten van het seniorenbeleid binnen de buurthuizen in Zuidoost is de georganiseerde en minder georganiseerde groepsdagbesteding in het kader van eenzaamheidsbestrijding.

Full service en zorginrichting

PBAZO beheert en programmeert zes gebouwen voor stadsdeel Zuidoost. In

ieder gebouw zijn groepen en individuele senioren aanwezig die hele dagen komen. Soms komen de senioren al om 09.00 uur en starten met het ontbijt, om pas weer aan het einde van de dag naar huis te gaan na het nuttigen van een maaltijd om 18.00 uur.

In meerdere gebouwen is een meerdaagse maaltijdservice aanwezig. Ook kan in ieder pand geluncht worden. Door de dagelijkse aanwezigheid van de senioren in de gebouwen neemt de noodzaak om een integrale maaltijdservice te hebben toe. Een dergelijke duurzame service stelt behoorlijke eisen aan de organisatie. PBAZO is zich aan het oriënteren hoe ze de organisatie verder kan toerusten op de functie 'daggebruik' met een 'full service'.

In 2014 is PBAZO de bezoekers die veelvuldig en lang verbleven, 'huiskamerbezoekers' gaan noemen. Deze bezoekers, zowel jong als oud, kwamen zonder het doel van deelname aan een activiteit en verbleven gedurende uren of dagdelen in het buurthuis. De senioren echter die de buurthuizen individueel of groepsgewijs bezoeken, laten echter een nieuw patroon huiskamerbezoeker zien. Namelijk het patroon van intensief gebruiker dagbesteding of daggebruik. De laatste groep stelt hogere eisen aan de voorziening buurthuis. Naast de behoefte aan een volledige maaltijdservice en een bezigheidsprogramma worden er tevens eisen aan het meubilair gesteld. De groepen senioren hebben stoelen nodig met een hoog zitcomfort omdat ze er de gehele dag op zitten en de lichamelijke conditie kwetsbaar is. De goedkoopste 'zorgstoel' kost vijfhonderd euro per stoel. Per pand zouden zeker tussen de 30 en 50 zorgstoelen aanwezig

moeten zijn. We hebben het hier dan over forse bedragen ergens tussen de € 90.000 en € 150.000,-- . Bedragen die voor PBAZO niet zomaar uit de vigerende begroting zijn te bekostigen. Een zijdelings probleem is dat PBAZO een programmamethodiek heeft waarbij meerdere gebruikersgroepen elkaar afwisselen per ruimte. Ruimtes die zijn ingericht, zijn niet zomaar om te bouwen naar een jongerenruimte en visa versa.

Differentiatie in senioren

Inmiddels zijn er in de buurthuizen georganiseerde projecten voor senioren met beginnende dementie, projecten voor senioren met verstandelijke en psychiatrische diagnoses en dagbesteding voor senioren met lichamelijke beperkingen op basis van de leeftijd. De verschillende projecten kenmerken zich door het gegeven dat het allemaal dagprogramma's zijn.

In vier van zes gebouwen, wijkdeel Bijlmermeer zijn dagelijks grote herengroepen te vinden. Van deze groepen is 70 tot 80 % ouder dan 65 jaar. Zij vermaken zich met gezamenlijk televisie kijken, ontmoeting en spelletjes doen zoals troefcall en sjoelen. Bepaalde herengroepen maken jaarkalenders en hebben een bestuur. Andere groepen zijn minder georganiseerd, maar hebben wel de behoefte om georganiseerd te zijn. Zonder enige coördinatie of begeleiding kunnen ook deze groepen senioren zich zelf niet goed organiseren. De niet georganiseerde seniengroepen worden binnen PBAZO en het stadsdeel niet gedefinieerd als senioren, maar worden gekwalificeerd als groepsmannen¹. Hetgeen mede veroorzaakt wordt door de differentiatie aan leeftijden binnen de groepsmannen. Er nemen ook heren van 30 en 40 jaar deel aan de groepsactiviteiten of ontmoeting.

In Gaasperdam, in de buurthuizen Gein en Holendrecht zijn nauwelijks herengroepen. Wel komen er individueel senioren heren en dames die elkaar ontmoeten voor een praatje, spelletje en borreltje.

¹ Voorheen werden zij hangmannen genoemd

Daarnaast bezoeken individuele senioren uit de wijk tevens alle buurthuizen dagelijks en blijven er de gehele dag of meerdere dagdelen. Ook onder deze groep zijn veel senioren met lichamelijke en psychiatrische aandoeningen. 's Morgens komen zij al vragen of er die dag een maaltijdservice in het buurthuis is. Binnen deze groep zijn er ook senioren met een beginnende vorm van dementie, die een uur later hun vraag al weer vergeten zijn en opnieuw binnen komen en de vraag over de maaltijdservice stellen. Tevens zijn er senioren die vragen of we ook op zondag open kunnen gaan omdat ze zo eenzaam zijn. Op zondag verheugen ze zich al op de maandag.

Dagbesteding als ondersteuningsvorm voor thuiswonende senioren met een zorgvraag

Steeds meer buurthuizen in Nederland organiseren dagbesteding voor ouderen in de wijk. Dagbesteding valt sinds 2015 in het kader van de Wet Maatschappelijke Ondersteuning (WMO) onder verantwoordelijkheid van de gemeente. Dagbesteding is een ondersteuningsvorm voor mensen met een zorgvraag die nog thuiswonen. Ontmoeting heeft een belangrijke rol binnen de dagbesteding evenals het behoud of ontwikkeling van vaardigheden.

De explosieve groei van het aantal senioren binnen de sociale accommodaties van PBAZO nodigt uit om het aanbod te herzien en uit te breiden voor de groep senioren. Bewegen voor ouderen, kaartspelen, dansen, creabezigheden, informatiebijeenkomsten en vergelijkbare activiteiten zijn van oudsher activiteiten die plaatsvinden in sociale accommodaties zoals buurthuizen. Maar, allang niet meer de boventoon voeren binnen het programma voor senioren, maar wel onderdeel uitmaken van de meer georganiseerde vorm van dagbesteding.

Duurzame en professionele dagactivering

De aanwezigheid van zoveel terugkerende en intensief verblijvende ouderen in de buurthuizen, vraagt om een duurzame en

professionele vorm van activering van de senioren. PBAZO bevordert het participatiebeleid binnen haar gebouwen en biedt vrijwilligers alle kansen om deel te nemen aan de samenleving en zich verder te ontwikkelen. De begeleiding van groepen ouderen kan ondersteund worden door vrijwilligers. Maar, PBAZO stelt op basis van haar expertise met de groepen senioren in zes gebouwen vast, dat er voor een duurzame vorm van activiteitenbegeleiding een professionele kern van gespecialiseerde vakmensen nodig is. Zowel op het gebied van de dagelijkse dagactivering als voor het coördineren van de diverse projecten en het verbinden van formele en informele organisaties met elkaar op seniorenbeleid. Ook het voeren van de bedrijfsvoering en het regelen van de financiële administratie vraagt om een professionele sturing en kan niet bij vrijwilligers belegd worden.

Stedelijke (financiële) kaders basisvoorzieningen Amsterdam²

Algemene basisvoorzieningen

De buurthuizen in Zuidoost behoren tot de zogeheten 'Algemene basisvoorzieningen'. Dit zijn voorzieningen die vrij toegankelijk zijn. Wel kunnen er globale restricties en toegangscriteria worden gesteld. Bijvoorbeeld aan de frequentie waarmee de voorziening wordt bezocht of dat men behoort tot de doelgroep waarvoor de voorziening is bedoeld.

Basisvoorzieningen

Basisvoorzieningen zijn in de wijken aanwezig ter versterking van de eigen kracht en het netwerk van Amsterdammers. Basisvoorzieningen zijn activiteiten met een preventief karakter, ze stimuleren dat mensen ondanks beperkingen die zij ervaren kunnen meedoen aan het maatschappelijk sociaal leven (actief worden), helpen om sociaal isolement te doorbreken, eenzaamheid te bestrijden en ontmoeting en samenleven in de wijk te versterken.

De basisvoorzieningen in de wijken worden vorm gegeven onder verantwoordelijkheid van de bestuurscommissies. De rol van de gemeente waaronder die van de bestuurscommissies bestaat overigens niet zozeer uit het zelf (laten) leveren van voorzieningen, maar veeleer uit het mogelijk maken en faciliteren. Zo wordt gestimuleerd dat vrijwilligers zich inzetten en worden deze vrijwilligers ondersteund bijvoorbeeld in de koppeling met mensen die ondersteuning nodig hebben. Over het lokale aanbod wordt informatie en advies gegeven op wijkniveau. In elk stadsdeel wordt de samenwerking bevorderd tussen actieve bewoners, vrijwilligersorganisaties, bewonersnetwerken en professionele organisaties,

zodat deze elkaars kennis en kunde kunnen benutten. Bewoners kunnen voor informatie over de wijze waarop de ondersteuning in hun stadsdeel geboden wordt, terecht bij het sociaal loket.

Buurthuizen als mogelijke voorliggende voorzieningen dagbesteding

Buurthuizen als een van de basisvoorzieningen voor dagbesteding, worden gezien als mogelijke voorliggende voorzieningen op de verstrekking van verdergaande voorzieningen die de gemeente kan hebben. Hierbij kan gedacht worden aan activiteiten voor en door bewoners zoals eettafels, koffieochtenden en wandelgroepen. Maar, ook aan activiteiten gericht op het elkaar kennis laten maken van mensen uit de buurt.

Beoordeling behoeften personen

De behoeften van personen spelen op twee manieren een rol. In de eerste plaats wordt bekeken op welke terreinen personen belemmeringen ondervinden in zelfredzaamheid en maatschappelijke participatie. Vervolgens wordt beoordeeld in hoeverre deze wensen redelijk zijn en gecompenseerd moeten en kunnen worden en welke oplossingen mogelijk zijn. Uiteindelijk wordt voor de goedkoopste adequate oplossing gekozen. Kortom. Bij dagbesteding wordt eerst gekeken naar wat de persoon zelf kan en welke ondersteuning zijn sociale netwerk kan bieden. De mate van zelfredzaamheid wordt onderzocht en gestimuleerd. Op basis daarvan wordt vastgesteld welke ondersteuning vanuit de gemeente aanvullend noodzakelijk is.

Ondersteuningsvraag dagbesteding

Dagbesteding is gericht op het hebben van sociale contacten en zinvolle activiteiten en

² Nadere regels maatschappelijke ondersteuning Amsterdam 2017, juli 2017

wordt geboden aan personen die beperkingen hebben bij een zinvolle tijdsbesteding met sociale contacten en maatschappelijk verkeer. Als de ondersteuningsvraag op het gebied van dagbesteding niet met voorliggende voorzieningen is op te lossen, kan een aanvraag worden gedaan voor de maatwerkvoorziening dagbesteding die altijd groepsgevoel moet plaatsvinden. Bij de beoordeling van deze aanvraag blijft het versterken van de eigen kracht en het inzetten van voorliggende oplossingen het uitgangspunt.

Maatwerkvoorziening dagbesteding

Als de zelfredzaamheid van een persoon onvoldoende is of blijft dan is ondersteuning vanuit de WMO, maatwerkvoorziening dagbesteding een mogelijkheid. Het betreft dan ondersteuning bij sociale en maatschappelijke participatie van de cliënt, als het gaat om toepassen, ondersteunen bij inslijten of behouden van vaardigheden en handelingen.

Dagbesteding met laag intensieve ondersteuning

Dagbesteding met laag intensieve ondersteuning wordt in de WMO verordening 2015 genoemd in artikel 3.4 als algemene voorziening. Voor dagbesteding met laag intensieve ondersteuning is een beperkte toegangsbeoordeling nodig.

Dagbesteding met laag intensieve ondersteuning biedt een persoon een structurele, activerende daginvulling door deel te nemen aan recreatieve of maatschappelijke activiteiten. Het activiteitenprogramma als geheel biedt de Amsterdammer structuur, sociale contacten en zingeving. Bij de activiteiten wordt begeleiding geboden, in een middelgrote groep, waarbij specialistische kennis vereist is. Ook vrijwilligers en mantelzorgers kunnen bij een deel van de zorg en begeleiding ondersteunen, evenals de persoon zelf, als hij in staat is om het programma mede vorm te geven. Er is een intensieve samenwerking met basisvoorzieningen in de buurt, zoals bewonersactiviteiten. Deze vorm van dagbesteding biedt

ook een inlooppunt voor nog niet beoordeelde inwoners (onder meer zorgmijders). Bij hen zou sprake zijn van een uitgesteld ondersteuningsplan.

Dagbesteding met laag intensieve ondersteuning is gericht op:

- het behouden, bevorderen of voorkomen van achteruitgang van praktische vaardigheden zowel fysiek als cognitief van aard;
- het behouden, bevorderen of voorkomen van achteruitgang van zelfredzaamheid in het dagelijks leven;
- het leren omgaan met beperkingen;
- het behouden, bevorderen of voorkomen van achteruitgang van participatie in de maatschappij en het hebben van sociale contacten;
- het voorkomen van overbelasting van de mantelzorger;
- het bieden van structuur, activering tot zelfstandige of (zo mogelijk) arbeidsmatige participatie;
- het signaleren van een andere ondersteuningsvraag;
- het signaleren van veiligheidsrisico's

Lichte toegangstoets

Dagbesteding met laag intensieve ondersteuning is bedoeld voor Amsterdammers die met enige begeleiding activiteiten kunnen verrichten. Er is een lichte toegangstoets. Als dagbesteding met laag intensieve ondersteuning een adequate oplossing is, worden tussen de betreffende persoon en de zorgaanbieder nadere afspraken gemaakt over het beoogde resultaat en het moment en de wijze van evaluatie. In een ondersteuningsplan worden de afspraken vastgelegd.

Voorliggende oplossingen:

- het inzetten van de eigen kracht
- het vergroten van de inzet van het eigen sociale netwerk
- een beroep doen op andere wetgeving zoals de Wet langdurige zorg (Wlz) en de Zorgverzekeringswet (Zvw).
- Het gebruik maken van basisvoorzieningen

Als de voorliggende oplossingen niet leiden tot oplossingen, dan kan worden nagegaan of dagbesteding met laag intensieve ondersteuning een oplossing kan bieden.

Pilot dagbesteding buurthuizen en laag intensieve ondersteuning

Uit de pilot (1 en 2) in de periode september 2016 tot en met augustus 2017 is gebleken dat de behoefte van de senioren om zelf activiteiten te organiseren er wel is bij een aantal, maar dan binnen het vaste programma en incidenteel. Op eigen behoefte structurele activiteiten initiëren en organiseren is niet aan de orde. Men heeft geen behoefte of 'kans' om de 'kar te trekken'. Uit de pilot is gebleken dat er ten alle tijden een activiteitenbegeleider nodig is die het programma samenstelt of initieert en verschillende activiteiten aanbiedt. De aansluiting bij bestaand aanbod zou een duidelijke meerwaarde kunnen hebben.

Om verder een duurzaam aanbod dagbesteding voor de senioren in de buurthuizen te organiseren is de beoordeling van PBAZO dat dit gefinancierde dagbesteding met laag intensieve ondersteuning binnen de WMO zou moeten zijn.

In hoofdstuk IV Pilot laag intensieve dagbesteding senioren worden de ervaringen en uitkomsten geëvalueerd. In V het Procesmodel – laag intensieve – Dagbesteding (PMD) wordt bij de conclusies en toekomstige ontwikkelingen de noodzaak om dagbesteding te organiseren vanuit het voorzieningenkader laag intensieve ondersteuning beschreven. In hoofdstuk III Verklaringen trendgroei senioren, wordt eerst ingegaan op de achterliggende redenen waarom PBAZO in al haar accommodaties, een toename ziet van groepen en individuele senioren als voorliggende reden om duurzame dagbesteding te organiseren.

Verklaringen

voor de trendgroei van senioren in de buurthuizen

Er zijn een drietal aanwijsbare oorzaken die de trendgroei van de senioren tot op zekere hoogte verklaren. Het betreft (1) Transitie AWBZ en WMO, (2) Vergrijzing en (3) Alleenstaande senioren.

Transitie AWBZ - WMO

Door de transitie van de AWBZ naar onder meer de WMO wonen op basis van overheidsbeleid steeds meer ouderen thuis en is dagbesteding van senioren een taak van de lokale overheid geworden. Het transitiebeleid AWBZ/WMO is vergezeld van een bezuinigingsopdracht aan gemeenten.

PBAZO kreeg vanaf 2015 geleidelijk aan steeds meer vragen van professionele organisaties om ouderenactiviteiten zoals dagbesteding in buurthuizen te mogen organiseren tegen een laag tarief of zelfs zonder gebruikerskosten. Professionele krachten werden op enig moment een vrijwillige kracht van de senioren dagbestedingsprojecten. De transitie van de AWBZ naar de WMO die gepaard is gegaan met minder beschikbare middelen, is een belangrijke oorzaak van de toename van zowel groepen als individuele senioren binnen de collectieve voorzieningen zoals de buurthuizen van Zuidoost.

Vergrijzing

De vergrijzing bevordert de aanwezigheid van senioren in sociale accommodaties en versterkt het beschreven transitiebeleid. Het aantal ouderen groeit in Nederland. In Amsterdam is het aantal ouderen in vijf jaar tijd (2012-2017) met 21.073 (12 %) ouderen gegroeid. In 2012 telde Amsterdam nog 174.045 ouderen vanaf 55 jaar. Begin 2017 waren dit er 195.118. Op 1 januari 2017 woonden er in Amsterdam totaal 844.952 mensen. Het per-

centage ouderen ten opzichte van de totale bevolkingsgroep is met 195.118 begin dit jaar 23 %. In 2012 was dit percentage ouderen met 174.045 nog 21,8 % ten opzichte van de totale bevolkingsgroep van 800.000.

Zuidoost en Centrum hebben ten opzichte van de gehele stad (195.118) de minste ouderen in de leeftijd van 55 tot 80+. In Zuidoost wonen begin 2017 21.456 (11 %) ouderen en in Centrum 23.491 (12%). De stadsdelen Zuid met 35.939 ouderen (18,4%) en West met 34.951 ouderen (17,9 %) hebben de meeste ouderen.

Het aantal ouderen blijft toenemen.

De prognose is dat er in Zuidoost in het jaar 2030 21.793 ouderen in de leeftijd van 55-74 zijn en 6.106 ouderen in de leeftijd van 75+. Totaal zijn er in 2030 dan 27.899 ouderen in Zuidoost. Ten opzichte van 2017 is dit een groei van 6.443 (30%) ouderen. In 2017 zijn er in Zuidoost 3.248 ouderen die ouder zijn dan 75+.

In 2030 is de prognose zijn dit er in Zuidoost 6.106 ouderen van 75+ zijn. Dit is een stijging van 88% (2.858 senioren). De groei van het aantal senioren in Zuidoost in relatie tot het plaatsgevonden transitiebeleid van drie jaar (2015) geleden, versterkt de senioren groei in de accommodaties van PBAZO.

Alleenstaande senioren

Van de 21.546 senioren (55 - 75+) in Zuidoost is 44% (9.403) alleenstaand. Dit is een relatief hoog percentage dat bijdraagt aan de behoefte tot gezamenlijke verpozing. Zuidoost wijkt niet zwaar af van andere stadsdelen binnen Amsterdam. In Zuid is zelfs bijna 50% van de 55+ alleenstaand.

Naarmate mensen ouder worden, kan de factor 'alleenstaand' een grotere rol gaan spelen in de behoefte om gezelschap te zoeken van leeftijdsgenoten. Heel duidelijk zien we dit bij de groepen seniorenmannen binnen de buurthuizen. Zij verblijven iedere en hele dagen in sommige panden omdat ze gepensioneerd zijn en of geen werk meer hebben. Voorbeelden hiervan zijn de herensoos in de Bonte Kraai, die voor 60/70% uit senioren van 65+ bestaat. Ook in andere panden zijn dagelijks terugkerende groepen senioren heren. Deze groepen zijn meer of minder georganiseerd. Omdat deze mannengroepen qua leeftijd heterogener (jongere en oudere heren) zijn dan de dagbestedingsgroepen, worden ze minder snel herkend als een senioren-groep.

Prognose en methodische aanpak laag intensieve dagbesteding

De prognose is dat de genoemde drie trends zich voorlopig zullen blijven doorontwikkelen en dat de voorziening dagbesteding laag intensieve ondersteuning voor bepaalde vormen van dagbesteding bij PBAZO het kader is waarop de dagbesteding moet worden ingericht. In het procesmodel 'Laag intensieve dagbesteding' wordt dit verder uitgewerkt.

In hoofdstuk V Procesbeschrijving - laag intensieve - Dagbesteding (PMD) reikt PBAZO een 'algemeen' procesmodel aan waarmee de dagbesteding laag methodisch en financieel efficiënt kan worden uitgevoerd in meerdere buurthuizen.

N

Pilot

laag intensieve dagbesteding senioren

Samenvatting Pilot september 2016 - augustus 2017

Uitwerking van bestaande activiteiten

Er zijn in de periode september 2016 tot en met augustus 2017 twee pilots dagbesteding georganiseerd door PBAZO in samenwerking met de gemeente en zes andere partijen. De eerste pilot was gebaseerd op de verdere uitwerking en samenwerking van bestaande initiatieven en partijen die actief waren in het buurthuis voor senioren. De zes³ deelnemende partijen boden activiteiten en of dagbesteding aan op het gebied van participatie, computere-educatie, dagbesteding voor cliënten met een psychiatrische achtergrond, kookcafé voor cliënten met een mogelijke beperking (verstandelijk, psychisch of lichamelijke beperkt), handwerkcreativiteit, opbouw- en een coördinerende partij. Voor de dagbesteding van deze pilot is de maandag als vaste dag aangenomen.

De laagdrempeligheid van de pilot werd bevorderd doordat de vrijwilligers en workshopleiders veelal zelf in de leeftijd van de doelgroep waren. Door samen te werken met het opbouwwerk van Zuidoost konden er goed contacten gelegd worden in de wijk.

Hoofddoel pilot

Het hoofddoel van de tweede pilot was om senioren die alleen thuis zitten, laagdrempelige activiteiten aan te bieden die waren voortgekomen uit de geïnventariseerde behoeften van senioren uit de eerste pilot. De achterliggende gedachte hierbij was om hen uiteindelijk vaste activiteiten te laten bezoeken, die zij zelfs deels initiëren en organiseren. Naast een wisselend programma in de

grote zaal, was er wekelijks de mogelijkheid deel te nemen aan een bewegingsactiviteit, bloemschikken en het kookcafé.

Wel enthousiaste deelname, maar nauwelijks initiatieven

De senioren namen graag deel aan het groepsprogramma, maar organiseerden niet graag zelf nieuwe activiteiten. De gezamenlijke activiteiten zoals het ontbijt, bloemschikken en een wisselend groepsprogramma werden het hoogst gewaardeerd. Er zijn geen nieuwe clubjes gevormd vanuit de groep. Wel zijn er buiten de vaste dag dagbesteding op de maandag nieuwe contacten ontstaan en zijn mensen zich gezamenlijk gaan aansluiten bij activiteiten buiten het buurthuis of bij derde partijen binnen het buurthuis.

Op eigen initiatief structureel activiteiten organiseren is er wel bij een aantal, maar dan binnen het vaste programma en incidenteel. De 'kar trekken is niet aan de orde'.

Open karakter van de bijeenkomsten

Een kenmerk van de dagbesteding was dat de bijeenkomsten een open karakter moesten behouden. Nieuwe instroom van senioren was belangrijk. Er is continue actief outreachend gewerkt naar het bereiken van alleen thuis zittende senioren. De groep senioren die aan de dagbesteding deelneemt is inmiddels uitgegroeid naar 60 senioren die in wisselende samenstelling deel nemen aan de activiteiten op de maandag.

Culturele diversiteit

De samenstelling van de groep senioren is heel divers en bestaat inmiddels uit senioren uit de Chinese, Antilliaanse, Surinaamse,

³ PBAZO is de zevende partij en treedt op als facilitator, programmeur en organisator

Nederlandse, Syrische en Marokkaanse culturen. Het vermoeden bestaat dat het interculturele karakter van de dagbesteding zou verdwijnen als de organisatie van activiteiten zou worden belegd bij een culturele subgroep en dat het bijvoorbeeld een 'Surinaamse club' wordt. De diversiteit en de interculturele dialoog wordt door de senioren zeer gewaardeerd.

Organisatiecompetenties

Een van de partijen met competenties en jarenlange ervaring op het gebied van senioren in Zuidoost, is aangewezen als betaald projectleider. Daarnaast had deze partij een solide netwerk, een bestand aan gedreven vrijwilligers met affiniteit voor de doelgroep en waren zij van aanvang af betrokken bij de projectgroep. De partij heeft de vrijwilligers en de workshopleiders op de maandag aangestuurd en gecoördineerd. Daarnaast waren zij het aanspreekpunt voor geïnteresseerde deelnemers en aanbieders. Deze competenties waren ruimschoots aanwezig en hebben voor een belangrijk deel bijgedragen aan het succes van het onderzoek.

In principe was het financieel verantwoord van de uitgaven binnen de pilot en de verdere netwerkontwikkeling tussen formele en informele partners ook bij de projectleider belegd binnen de opdracht. Tijdens de uitvoering van de pilot werd duidelijk dat de competenties vooral gericht waren op de werving van senioren en het coördineren van de vrijwilligersactiviteiten.

De programmeur van PBAZO stuurde de projectgroep en de projectleider van de projectgroep aan. Doordat PBAZO de aannemer van de opdracht was die door het stadsdeel was gegeven heeft PBAZO de taken op het gebied van de financiële administratie en verantwoording zelf opgepakt. Hetgeen niet als zodanig bedoeld was. De bedrijfsmatige en de netwerkontwikkeling op strategisch niveau betreffen competenties die professioneel belegd moeten worden.

Conclusie en toekomstvisie

De conclusie op basis van een jaar lang onderzoek naar de dagbesteding voor senioren in een buurthuis, is dat de senioren zeer enthousiast deelnemen aan het wisselende programma, maar dat ze weinig initiatief nemen om zelf structurele activiteiten te organiseren. Uit het onderzoek blijkt, dat de aanwezigheid van een activiteitenbegeleidster die een programmaladder initieert en programmeert samen met de senioren een voorwaarde is. Het regelen van aansluiting van senioren bij bestaand aanbod, zou tevens een duidelijke meerwaarde hebben.

De groep is door de outreachende benadering door vrijwilligers uitgegroeid tot 60 deelnemende senioren uit verschillende culturen. Het inzetten van vrijwilligers naast een professioneel organisator is een belangrijke organisatievoorwaarde voor zowel de inhoudelijke en omgangsdynamiek als om de structurele kosten laag te houden.

Uit de pilot is tevens als kennis gekomen, dat het efficiënter is als individuele aanbieders van seniorendagbesteding zichzelf financieel en organisatorisch autonoom organiseren.

De meerwaarde van het procesmodel dagbesteding senioren is gelegen in de organisatievorm dat meerdere aanbieders op seniorenactiviteiten samenwerken met elkaar. En dat deze samenwerking gestroomlijnd wordt door een professionele zorgpartij. De samenwerking kan bestaan uit deels gezamenlijke activiteiten zoals het met elkaar ontbijten en deels een apart onderdeel zoals bewegen en bloemschikken.

Alle partijen die een aanbod voor senioren willen aanbieden in de buurthuizen zijn in principe van harte welkom. Om de kwaliteit (enigszins) te borgen kan deelname aan het Procesmodel – laag intensieve - Dagbesteding (PMD) voorafgaan aan mogelijk te formuleren aansluitingen en samenwerkingsafspraken. Maar, dat is een aspect voor een later moment in het proces.

LOKET
specialistische zorginstelling

- hoofdaannemer licht intensieve dagbesteding Zuidoost
- lichte toegangsindicatie aanvragen
- licht intensive dagbesteding organiseren
- coördinatie- en regeltaak
- bedrijfsvoering
- vrijwilligers werven, aansturen en contracteren
- samenwerking deelnemende formele en informele dagbesteding aanbieders

OVERIGE
formele en informele aanbieders

- stuurgroep deelname
- geïndiceerde senioren
- niet geïndiceerde senioren

PARTNERS
gemeente zorg en welzijn

- beleid zorg en welzijn
- gebiedsgerichte aanpak
- licht (tijdelijk) subsidiemodel

**Regie op het proces:
strategische stuurgroep**

Omdat uit de pilot is gebleken dat veel senioren voldoen aan de criteria voor lage intensieve dagbesteding en daarnaast duurzaamheid, continuïteit en geoliede bedrijfsvoering van het aanbod belangrijke condities zijn, zet PBAZO in op het regelen van een samenwerkingspartner op het gebied van gespecialiseerde zorg. Deze aanbieder kan de lichte toegangsfunctie regelen voor senioren die hier recht op hebben. Een professionele partij is tevens toegerust om de onderliggende financiële administratie en bedrijfsvoering goed te organiseren en kan de samenwerking professioneel begeleiden van formele en informele partijen.

PBAZO als contracteerplatform en facilitator organiseert en stuurt de koepel 'Procesmodel – laag intensieve – Dagbesteding' voor senioren in de buurthuizen aan. In dit platform neemt de professionele zorgpartij deel, overige formele en informele partijen en de gemeentelijke partners zorg en welzijn. Partijen die niet aan willen sluiten bij de koepel zijn ook welkom en worden gecontracteerd binnen het reguliere contracteerbeleid van PBAZO.

**Overlegorgaan seniorendagbesteding:
tactische en operationeel**

Naast de meer strategische aansturing van de koepel wordt in elk buurthuis een Overlegorgaan seniorendagbesteding georganiseerd door PBAZO. Deze overlegorganen zal gaan bestaan uit actieve bewoners, formele en informele partijen die affiniteit hebben met senioren.

Om de continuïteit te waarborgen voor de seniorendagbesteding neemt PBAZO de regie op het uitrollen van een aanbod seniorendagbesteding met een duurzaam financieel kader binnen de WMO of andere financiële kaders zoals de Wlz of de Wzv. PBAZO werkt hierin bij voorkeur samen met de gemeentelijke partners op het gebied zorg en welzijn.

PBAZO voelt zich verantwoordelijk voor het pakken van de regie op het dagbestedingsproces omdat de senioren met groten getale in haar accommodaties verblijven, de groepen groeien en de trend van behoefte aan georganiseerde dagbesteding niet genegeerd kan worden.

Omdat het organiseren van een specialistische samenwerkingspartner en vervolgens het regelen van de lichte toegangsfunctie voor senioren enige tijd vergt, zal PBAZO bij het stadsdeel een incidenteel subsidieverzoek neerleggen voor 2018 op basis waarvan de dagbesteding kan worden gecontinueerd in de bestaande situatie en een nieuw aanbod kan worden opgestart in een tweede buurthuis in een ander deel van Zuidoost.

V

Procesmodel laag intensieve dagbesteding (PMD)

In hoofdstuk V Procesmodel - laag intensieve dagbesteding - Senioren wordt een eenvoudig methodisch proces beschreven waarmee dagbesteding voor senioren in de buurthuizen van PBAZO en elders duurzaam kan worden georganiseerd.

Er wordt hierbij gebruikt gemaakt van een 'Acht criteria model' waarbij acht thema's benoemd en beschreven worden die van belang zijn bij de inrichting van de senioren dagbesteding. De content voor het procesmodel is een pilot van een jaar van september 2016 tot en met augustus 2017. De ervaringen uit die pilot zijn het uitgangspunt geweest voor het 'Procesmodel - laag intensieve - Dagbesteding (PMD) senioren Buurthuizen Zuidoost.

Methodische werkwijze

PBAZO is een organisatie die methodisch werkt. Om de dagbesteding systematisch te organiseren is voor een methodiek gekozen die goed aansluit bij de ervaringen van het onderzoek. De methodiek is een eenvoudig procesmodel dat met de vereiste deskundigheid naar een volgend buurthuis kan worden getransformeerd.

PBAZO heeft op haar procesmodel 'Het acht criteria model' van Movisie⁴ toegepast. De acht criteria sluiten naadloos aan bij de methodiek waarmee PBAZO de laag intensieve dagbesteding wil organiseren.

In onderstaande tabel wordt het achtcriteria procesmodel laag intensieve dagbesteding senioren buurthuizen Amsterdam Zuidoost als procesmodel geïllustreerd. Aansluitend worden de criteria beschreven.

⁴ Vernieuwing in dagbesteding Movisie 30 september 2015
Mede in samenwerking met het ministerie van VWS

TABEL 1 Acht criteria procesmodel laag intensieve dagbesteding senioren buurthuizen Zuidoost

- 1 Toegang: hoe is deze georganiseerd ?
- 2 Zelfregie: toepassen van principes van zelfregie op organisatie en invulling van dagbesteding ?
- 3 Zelforganisatie: wat kunnen senioren zelf organiseren ?
- 4 Participatie: hoe is meedoen te stimuleren via dagactiviteiten ?
- 5 Schaalniveau: wel of niet wijkgericht ?
- 6 Groepen samenstellen: wat is mogelijk in het combineren van doelgroepen en waar liggen grenzen?
- 7 Rol van vrijwilligers en professionals: hoe kan er gezorgd worden voor een goed samenspel? Welke competenties zijn nodig? Wat is de rol van welzijn en zorg?
- 8 Kosten en financiering: hoe kan de dagbesteding en het vervoer ernaar toe georganiseerd worden en hoe blijft het betaalbaar?

Uitwerking acht criteria procesmodel laag intensieve dagbesteding senioren

1 Toegang: voor wie is het project?

De projecten laag intensieve seniorendagbesteding moeten zich richten op senioren die alleen thuis zitten of die passief⁵ aanwezig. Er worden laagdrempelige activiteiten aangeboden in het buurthuis waarbij de ontmoeting en het contact centraal staan. De activiteiten sluiten aan bij de behoefte van de senioren. De senioren zien zelf geen of weinig kans om zelf activiteiten te initiëren of te organiseren. Ze doen mee met aangeboden activiteiten. De gezamenlijke activiteiten zoals het ontbijt, een gemeenschappelijk wisselend programma worden het hoogst gewaardeerd. Het grootste deel van de senioren voldoet wel aan de criteria⁶ voor laag intensieve dagbesteding. Een klein deel van de senioren voldoet niet aan de lichte indicatietoets. Voor het deel waar de indicatie niet voor van toepassing is, moet naar andere financieringsbronnen gezocht worden. Dit kan eventueel een beperkte subsidie zijn vanuit de gebiedsgerichte aanpak die bij partijen zelf wordt belegd. PBAZO stapt dan uiteindelijk uit de rol van budgethouder voor de financiering van partijen die zelf verantwoordelijk worden. In het overgangsjaar 2018 zal PBAZO nog een tijdelijke subsidie aanvragen om de dagbesteding enerzijds te kunnen continueren, uit te breiden en anderzijds om deze anders te gaan organiseren via de gemeentelijke voorzieningenregels met financiële kaders.

2 Zelfregie: toepassen van principes van zelfregie op organisatie en invulling van dagbesteding?

De dagbesteding laag intensieve dagbesteding senioren in de buurthuizen is vernieuwend omdat de deelname aan de dagbesteding een beroep doet op de eigen ervaringen van de senioren en een stimulans om de ervaringen positief in te zetten. Buiten de dagbesteding die een dag per week in het buurthuis plaatsvindt, ontstaan

nieuwe contacten en zijn er senioren die zich gezamenlijk aansluiten bij activiteiten buiten het buurthuis of bij partijen buiten het buurthuis. De dagbesteding draagt bij aan het bevorderen van zelfstandigheid en verantwoordelijkheid. Binnen de dagbesteding blijven veel deelnemers niet binnen de eigen groep, maar komen in gesprek met andere (groepen) mensen. Het sluit daarmee aan bij de ontwikkeling naar meer eigen regie van cliënten.

Het is wenselijk om de laag intensieve dagbesteding te financieren uit de maatwerkvoorziening WMO. Hiermee zou deze vorm van dagbesteding uiteindelijk niet afhankelijk zijn van gebiedsgerichte subsidie, maar is een lichte toegangstoets binnen de maatwerkvoorziening, het financiële kader. De manier van bekostigen is hiermee innovatief en zelfvoorzienend. PBAZO zou met bepaalde professionele zorgaanbieders zoals Cordaan afspraken kunnen maken om de lichte toegangstoets en de dagbesteding professioneel te regelen. De activiteiten zouden kunnen worden georganiseerd binnen de methodiek van de buurthuizen. Vrijwilligers kunnen ter ondersteuning en voor het bereiken van senioren worden ingezet.

Naast de laag intensieve dagbesteding waar een lichte toegangstoets voor vereist is, kunnen binnen het platform ook aanbieders deelnemen met een aanbod voor senioren waar de dagbesteding minder intensief voor hoeft te zijn. Deze partijen kunnen in samenspraak met de zorginstelling of PBAZO⁷ mogelijke financieringsstructuren onderzoeken. Zo blijft iedere partij zelf verantwoordelijk.

3 Zelforganisatie: wat kunnen senioren zelf organiseren?

De senioren die deel nemen aan de laag intensieve dagbesteding in de buurthuizen, zijn niet in staat om zelf de kar te trekken, maar hebben wel de behoefte om binnen het vaste programma en incidenteel te

⁵ Zonder (groeps)contact en geen deelname aan een activiteit

⁶ Nadere regels maatschappelijke ondersteuning Amsterdam 2017

⁷ PBAZO start in 2018 naast haar reguliere Contactpunten in de buurthuizen met een Financieel Contactpunt

helpen bij het organiseren. De deelnemers worden gestimuleerd de zelfredzaamheid en participatie te vergroten en worden hierbij begeleid door professionals of vrijwilligers. Een belangrijk doel bij de dagbesteding is dat mensen competenties leren om hun eenzaamheid te bestrijden. De zelforganisatie ligt op het niveau van 'binnen activiteitenkaders'. Door te werken met diverse aanbieders kan er per aanbod senioren een gedifferentieerd zelforganisatieniveau zijn.

4 Participatie: hoe is meedoen te stimuleren via dagactiviteiten

Doel van de dagbesteding in de buurthuizen is om mensen zo lang mogelijk actief te houden, te reactiveren en uit de eenzaamheid te halen. En daarnaast om de senioren zo lang mogelijk thuis te laten wonen. De vrijwilligers hebben intensief gewerkt aan het outreachend bereiken van de senioren. De totale groep die deel heeft genomen aan de pilot in het buurthuis Bonte Kraai, was uiteindelijk 60 deelnemers groot die in wisselende samenstelling deelnamen aan de verschillende activiteiten zoals ontbijten, bloemschikken, bingo, informatie, bewegen, computereducatie, zelf koken, etc.

Daarnaast behoren veel vrijwilligers zelf ook tot de doelgroep senioren. Zij nemen binnen de dagbestedingsstructuur deel aan participatie op een zeer actieve manier.

5 Schaalniveau: wel of niet wijkgericht

De senioren in de pilot kwamen uit Bijlmer Oost. In Zuidoost komen de senioren uit diverse culturen. Zo hebben aan de pilot dagbesteding in de Bonte kraai, senioren uit de Chinese, Antilliaanse, Surinaamse, Nederlandse, Syrische en Marokkaanse cultuur deelgenomen. Het is al heel bijzonder dat bepaalde groepen het buurthuis bereikten. In Zuidoost geldt heel sterk dat bewoners graag in hun eigen omgeving verblijven en 'eigen buurthuis' komen. Deelnemen aan dagbesteding in een andere buurthuis, is een brug te ver. PBAZO is

voornemens om de laag intensieve dagbesteding senioren tevens gefaseerd op te gaan zetten in vier andere buurthuizen. Het zesde gebouw NoLIMIT is vooral gericht op jongerenprogrammering en educatieve activiteiten. Maar, ook hier komen dagelijks dertig tot veertig senioren bijeen om elkaar te ontmoeten, samen te ontbijten en te eten. Dit gebouw wil PBAZO in principe buiten de dagbesteding voor senioren houden. Om de voorziening laag intensieve dagbesteding goed te organiseren, is een professioneel ontwikkelingskader vereist. Zie verder onder criteria 7.

6 Groepen samenstellen: wat is mogelijk in het combineren van doelgroepen en waar liggen de grenzen

Binnen de laag intensieve dagbesteding in de buurthuizen zoals deze in de pilot georganiseerd is met als doel dit model door te ontwikkelen in alle buurthuizen kunnen diverse doelgroepen gecombineerd worden. In de pilot en hiermee verdisconteerd in het model ligt combinatie van doelgroepen zowel op het niveau van de culturele diversiteit als op het cognitieve, fysieke en gedragsniveau. Er zijn senioren die deelnemen aan de laag intensieve dagbesteding die een psychiatrische achtergrond hebben, of een licht verstandelijke of een fysieke beperking hebben, licht dementierend zijn en senioren die wel eenzaam zijn, maar verder geen bijzondere beperkingen hebben. De laatste groep zal geen lichte toegangsindicatie krijgen. Het dagbestedingsplatform zal moeten bestaan uit formele en informele aanbieders waar wel en geen geïndiceerde senioren aan kunnen deelnemen.

De grenzen liggen op het niveau van gebonden zijn aan de wijk, het directe gebied waar de senioren wonen. Niet groepsgebonden senioren die eenzaam zijn in de buurthuizen, krijg je over het algemeen bijna onmogelijk naar andere buurthuizen, ook niet als je aanbiedt, vervoer te regelen.

7 Rol van vrijwilligers en professionals: hoe kan er gezorgd worden voor een goed samspel? Welke competenties zijn nodig? En wat is de rol van zorg en welzijn?

Op basis van de ervaringen van de pilot binnen het model laag intensieve dagbesteding, liggen er competenties bij vrijwilligers op het niveau van het outreachend bereiken van senioren en het aanbieden van dagactiviteiten. Financieel en bedrijfsmatige taken, het verbinden van formele en informele partijen aan elkaar zodat een sociale kaart ontstaat voor senioren en het aansturen van de diverse partijen die deelnemen aan de laag intensieve dagbesteding, zijn competenties die op professioneel niveau dienen te worden belegd. Deze taken zijn in de pilot door PBAZO opgepakt.

In het model laag intensieve dagbesteding dat PBAZO wil doorontwikkelen, stelt PBAZO een model voor waarbij de basisvoorziening buurthuizen de plek is waar de dagbesteding laagdrempelig en in de wijk plaatsvindt en waar andere groepen ontmoet kunnen worden. De gebruikskosten voor de buurthuizen in Zuidoost voor aanbieders zijn relatief laag omdat er met een ruimteverdeelmethode wordt gewerkt en de kosten per uur kunnen worden bepaald. PBAZO stelt ruimtes ter beschikking binnen haar onderscheidend tarievenmodel.

PBAZO werkt in het model laag intensieve dagbesteding samen met professionele zorgaanbieders zoals mogelijk Cordaan die een lichte zorgindicatie aanvragen bij de WMO en de dagbesteding organiseren. Voor het bereiken van de verschillende doelgroepen senioren, zet de zorginstelling vrijwilligers in die een grote bijdragen leveren aan de uitvoering en de initiëring van de activiteiten. De vrijwilligers worden gecontracteerd door de zorginstelling. Daarnaast contracteert PBAZO de partners (in overleg met de zorginstelling) binnen haar reguliere contracteerbeleid die deel willen nemen aan het platform laag intensieve dagbesteding of dagbesteding en die

geen toegangsindicatie hebben gekregen. De basis voor de senioren dagbesteding in buurthuizen op basis van de pilot is echter de laag intensieve dagbestedingsvorm. Andere seniorenorganisaties kunnen zich als aanbieder vrijwillig binnen het netwerk aansluiten of autonoom blijven. Zoals nu ook het geval is.

PBAZO heeft er belang bij dat er een netwerk is van formele en informele partijen en een gespecialiseerde zorginstelling die de samenwerking en toegangsfunctie op uitvoerings- en verantwoordingsniveau voor de dagbesteding coördineert. PBAZO zal regiehouder zijn van het platform van aanbieders, formeel en informeel binnen haar organisatie en nodigt de gemeente uit om als beleidsmatig en strategisch partner deel te nemen op het gebied van zorg en welzijn.

Op buurthuisniveau zal daarnaast een apart overlegorgaan senioren worden opgericht.

8 Kosten en financiering: hoe kan de dagbesteding en het vervoer er naar toe georganiseerd worden en hoe blijft het betaalbaar?

Binnen het model laag intensieve dagbesteding buurthuizen wordt gewerkt met een hoofdaannemer, dit is een specialistische zorginstelling die de toegangsfunctie met maatwerk regelt voor de senioren die recht hebben op een lichte toegangsfunctie. De kosten voor geïndiceerde dagbesteding worden gefinancierd in eerste instantie uit de Wet langdurige zorg (Wlz) en de Zorgverzekeringswet (Zvw) of wanneer er geen sprake is van een indicatie, uit de algemene basisvoorzieningen. Wanneer de dagbesteding niet geregeld kan worden binnen de genoemde (financiële) kaders, kan een lichte toegangsfunctie worden aangevraagd bij de WMO.

In hoofdstuk VI zijn vier tabellen opgenomen om de financiële kaders te regelen:

- Tabel F1. Financieel model laag intensieve dagbesteding senioren buurthuizen.

- Tabel F2. Financieel overzicht model laag intensieve dagbesteding senioren meerdere buurthuizen.
- Tabel F3. Incidenteel Subsidie overgangsmodel 2018 laag intensieve dagbesteding twee buurthuizen.
- Tabel F4: Financiële tegemoetkoming meerkosten voor vervoer naar dagbesteding

Met de gestelde financiële kaders wordt binnen de financiële besluiten van de Amsterdamse regelgeving gewerkt die gericht is op betaalbare maatschappelijke ondersteuning. Op deze basis blijft de laag intensieve dagbesteding betaalbaar en duurzaam.

Om een zorgaanbieder die de lichte toegangssituatie licht intensieve dagbesteding moet gaan regelen te regelen en te organiseren is een overgangsjaar vereist. In dit overgangsjaar is incidenteel subsidie nodig om de ingezette dagbesteding voor senioren te continueren en verder te professionaliseren.

In tabel F4 Financiële tegemoetkoming meerkosten voor vervoer naar dagbesteding is de financiering uitgewerkt voor de tegemoetkoming vervoer naar dagbesteding.

W Financiële kaders PMD en begroting overgangsmoedel 2018

Het uitgangspunt voor de financiële inrichting van de laag intensieve dagbesteding is de lichte toegangsfunctie die met maatwerk door een specialistisch zorgaanbieder zal worden aangevraagd.

De kosten voor geïndiceerde dagbesteding worden gefinancierd in eerste instantie uit de Wet langdurige zorg (Wlz) en de Zorgverzekeringswet (Zvw) of wanneer er geen sprake is van een indicatie, uit de algemene basisvoorzieningen. Wanneer de dagbesteding niet geregeld kan worden binnen de genoemde (financiële) kaders, kan een lichte toegangsfunctie worden aangevraagd bij de WMO.

In dit hoofdstuk zijn vier tabellen opgenomen van de financiële kaders waarmee de dagbesteding geregeld kan worden:

- Tabel F1. Financieel model laag intensieve dagbesteding senioren buurthuizen.
- Tabel F2. Financieel overzicht model laag intensieve dagbesteding senioren meerdere buurthuizen.

- Tabel F3. Incidenteel Subsidie overgangsmoedel 2018 laag intensieve dagbesteding twee buurthuizen.
- Tabel F4: Financiële tegemoetkoming meerkosten voor vervoer naar dagbesteding

De financiële regels die zijn opgenomen in de vier tabellen vallen binnen de financiële besluiten van de Amsterdamse regelgeving die gericht is op betaalbare maatschappelijke ondersteuning. Op deze basis blijft de laag intensieve dagbesteding betaalbaar en duurzaam.

Om een zorgaanbieder die de lichte toegangssituatie licht intensieve dagbesteding moet gaan regelen te regelen en te organiseren is een overgangsjaar vereist. In dit overgangsjaar is incidenteel subsidie nodig om de ingezette dagbesteding voor senioren te continueren en verder te professionaliseren.

Tabel F1 Financiële model laag intensieve dagbesteding senioren buurthuizen

1 Meedoen en meewerken

- a Client met een lichamelijke beperking: € 1.450,00 per jaar; 27,81 per week
- b Client met een zintuiglijke beperking: € 1.450,00 per jaar; 27,81 per week
- c Client met een somatische beperking (leeftijdsgelateerde problematiek): € 1.494,00 per jaar; € 28,66 per week
- d Client met een verstandelijke beperking: € 2.132,00 per jaar; € 40,89 per week
- e Client met een psychiatrische beperking: € 1.450,00 per jaar; € 27,81 per week

2 Arbeidsmatige activering

- a Client met een lichamelijke beperking: € 1.723,00 per jaar; € 33,05 per week
- b Client met een zintuiglijke beperking: € 1.723,00 per jaar; € 33,05 per week
- c Client met een psychiatrische beperking: € 1.403,00 per jaar; € 26,91 per week
- d Client met een verstandelijke beperking: € 1.598,00 per jaar; € 30,65 per week

Tabel F2 Financieel overzicht model laag intensieve dagbesteding senioren meerdere buurthuizen

Inschatting financiering bij een uitontwikkeld dagbestedingsprogramma met 50 senioren			
Meedoen en werken			
Buurthuis 1	Op basis van 50 senioren PMD:	€	72.500,--
Buurthuis 2	Op basis van 50 senioren PMD:	€	72.500,--
Buurthuis 3	Op basis van 50 senioren PMD:	€	72.500,--
Buurthuis 4	Op basis van 50 senioren PMD:	€	72.500,--
Buurthuis 5	Op basis van 50 senioren PMD:	€	72.500,--
Totaal		€	362.500,--

De arbeidsmatige activering wordt niet betrokken bij de dagbesteding voor senioren in verband met het ontbreken van een infrastructuur bij PBAZO voor volwassenen die

worden ingezet voor arbeidsmatige activering. PBAZO heeft wel een opleidingsstage en een cultureel programma voor jongeren met een verstandelijke beperking.

Tabel F4 Financiële tegemoetkoming meerkosten voor vervoer naar dagbesteding

1	Het bedrag dat per jaar verstrekt wordt voor vervoer naar dagbesteding wordt berekend aan de hand van het bedrag per etmaal, vermenigvuldigd met het aantal dagen dat de dagbestedingslocatie wordt bezocht x 52 weken
2	Het bedrag per etmaal voor een cliënt met een lichamelijke, niet aangeboren lichamelijke of verstandelijke beperking of leeftijdgerelateerde problematiek bedraagt € 7,34 en € 17,72 in geval van rolstoelvervoer
3	Het bedrag per etmaal voor een cliënt met een psychiatrische beperking bedraagt € 6,22 per etmaal

Tabel F3 Incidenteel Subsidie overgangsmodel 2018 laag intensieve dagbesteding twee buurthuizen

1	Contactpunt senioren en verduurzamen netwerk formele en informele partijen 8 uur x € 60,-- x 48 weken	€	23.040,00
	Coördinatie aanbod externen tijdens senioren overleggen		
	Regisseren en organiseren licht intensieve dagbesteding en alternatieve financiële kaders WMO		
2	Organisatie en verslaglegging Overlegorgaan Senioren 4 uur per overleg x 4 keer per jaar x 2 x € 60,--	€	1.920,00
3	Kosten zaalgebruik en Faciliteiten Bonte Kraai: 3 x 5 uur x 48 weken ad € 20,-- gemiddeld per zaal	€	14.400,00
4	Kosten zaalgebruik en Faciliteiten Holendrecht: 2 x 5 uur x 48 weken ad € 20,-- gemiddeld per zaal	€	9.600,00
5	Kosten 80 deelnemers/begeleiders Bonte Kraai ontbijt: 80 x € 1,50,-- x 48 weken	€	5.760,00
6	Kosten 80 deelnemers/begeleiders Holendrecht ontbijt: 80 x € 1,50,-- x 48 weken	€	5.760,00
7	Activiteitenbegeleider Holendrecht en Bonte Kraai: 0,4 fte (16 uur) x 1 jaar x 1 fte € 50.000,-- hbo niveau	€	20.000,00
8	Vrijwilligersvergoedingen Bonte Kraai niet van toepassing; partijen vragen zelf financiering aan	€	n.v.t.
9	Vrijwilligersvergoedingen Holendrecht 5 x 150,-- x 11 maanden	€	8.250,00
10	Materiaalkosten workshops en kookmaterialen Bonte Kraai:	€	n.v.t.
11	Materiaalkosten workshops en kookmaterialen Holendrecht: 80 x € 5,-- x 48 weken	€	19.200,00
	Subtotaal	€	107.930,00
	Reductie op zaalhuur Bonte Kraai 50%	€	-7.200,00
	Reductie op zaalhuur Holendrecht 50%	€	-4.800,00
	Uitgangspunt is dat bewoners Bonte Kraai zelf het ontbijt betalen 50 % betaalt	€	-2.880,00
	Uitgangspunt is dat bewoners Holendrecht zelf het ontbijt betalen 50% betaalt	€	-2.880,00
	Totaal reductie	€	-17.760,00
	Totale kosten	€	90.170,00
	Kosten Bonte Kraai	€	31.360,00
	Kosten Holendrecht	€	58.810,00

COLOFON

redactie

Janny Twigt
directeur

projectleider

Tamara Kuschel
programmering

vormgeving

Joost Tennekes
communicatie

contact

PBAZO
Geldershoofd 80
1103 BG Amsterdam
020 240 11 78
info@pbazo.nl
www.pbazo.nl

© 2017 PBAZO

